

מכתב יידוע לחשוד

קיבלת מכתב יידוע לחשוד? עומדים לרשותך כעת 30 ימים להציג את טענותיך בפני רשויות התביעה בטרם יחלו ההליכים הפליליים נגדך בבית המשפט. עו"ד אסף דוק מסביר על הליך השימוע הפלילי ותכליתו וכיצד ניתן להיערך אליו בהתאם.

לאחר שאדם נחקר במשטרה התיק בעניינו עובר לבדיקתן של רשויות התביעה לצורך עיונם בחומר הראיות ובחינת השאלה האם יש להגיש נגדו כתב אישום או לאו. כל אותה העת תיק החקירה נגד החשוד מצוי בסטטוס של תיק מב"ד (תיק הממתין לבירור דין) ורישום בעניין מופיע בתדפיס המרשם הפלילי שלו.

הליכי יידוע ושימוע פלילי מתקיימים במסגרת הזמן שלפני ההחלטה האם להגיש נגד החשוד כתב אישום, ותכליתם היא לתת לחשוד ולעורך דינו המבקשים זאת, הזדמנות נאותה להציג את טענותיהם בפני רשויות התביעה בטרם יחלו ההליכים הפליליים בבית המשפט.

בהתאם לחוק, בעבירות מסוג פשע, שדין מעל 3 שנות מאסר, על רשויות התביעה להודיע לחשוד על זכותו לשימוע, על מנת שהאחרון יוכל לפנות אליה תוך 30 יום בבקשה מנומקת מדוע יש להימנע מלהגיש בעניינו כתב אישום. במאמר זה נסביר על משמעותה של זכות השימוע הפלילי המוזכרת בסעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי, על היקפה של זכות השימוע, חשיבותה והצורך החיוני בייצוג משפטי מטעם עורך דין פלילי במימושה.

מכתב יידוע לחשוד - הזמנה לשימוע

סעיף 60א לחסד"פ מהווה נדבך חשוב במגילת זכויות האדם בישראל בכלל וזכויות החשוד או הנאשם בפלילים בפרט. מתוך ההכרה כי ההחלטה האם להעמיד אדם לדין פלילי הינה החלטה רבת משמעות לחייו, שכן כל הגשה של כתב אישום, ואין המשנה באיזו עבירה, יש בה משום לפגוע פגיעה של ממש בנאשם, הסעיף קובע כי על רשות התביעה שאליה הועבר חומר חקירה הנוגע לעבירה מסוג פשע (שעונשה למעלה משלוש שנות מאסר) להודיע על כך לחשוד, והוא רשאי לפנות תוך 30 יום לרשות התביעה, בבקשה מנומקת מדוע יש להימנע מהגשת כתב אישום כנגדו. בכך מעניקה זכות השימוע לחשוד זכות טיעון ראשונית בטרם ישנה סטטוס ויהפוך מחשוד לנאשם אשר תלוי ועומד כנגדו כתב אישום בבית המשפט.

דוגמא למכתב יידוע לחשוד שנשלח ללקוח המשרד:

govForms שירות הטפסים הלאומי		משטרת ישראל شرطة إسرائيل			
מכתב יידוע לחשוד					
פרטים כלליים					
172 /	2014	מס' תיק	תביעות מחוז ת"א תביעות	יחידה	
	פ.א.	סיווג תיק	11/03/2015 כ' אדר תשע"ה	תאריך	
	03-6803617	פקס	03-6948444	טלפון	
		מיקוד	דובנוב 10, תל אביב	כתובת	
לכבוד,					
ת"ז	סוג ת"ז	שם משפחה	שם פרטי	כתובת: תל אביב -יפו.	
הנדון: הודעה לפי סעיף 60 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982					
1. לפי סעיף 60 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, הריני להודיעך כי תיק 172 / 2014 של תחנת מסובים דן בו נחקרת כחשוד, הועבר לעיון התביעות.					
2. בכל בירור נוסף בעניין התיק הנדון, הנך רשאי לפנות בכתב לפי הכתובת הרשומה למעלה, תוך ציון פרטי התיק.					
3. הנך רשאי תוך 30 יום מיום קבלת הודעה זו, לפנות אלינו בכתב בבקשה מנומקת מדוע להימנע מהגשת כתב אישום נגדך.					
בברכה, מזכירות תביעות מחוז ת"א תביעות					

החוק, שעניינו יידוע חשוד על העברת חומר חקירה לתובע בעבירות מסוג פשע, קובע בסעיף 60 לחסד"פ כך:

- (א) רשות התביעה שאליה הועבר חומר חקירה הנוגע לעבירת פשע תשלח לחשוד הודעה על כך לפי הכתובת הידועה לה, אלא אם כן החליט פרקליט מחוז או ראש יחידת התביעות, לפי הענין, כי קיימת מניעה לכך.
- (ב) בהודעה תצוין כתובתה של רשות התביעה שאליה ניתן לפנות בכתב לבירורים ולהצגת טיעונים.
- (ג) נשלחה הודעה לפי סעיף זה בדואר רשום, רואים אותה כאילו הומצאה כדין גם בלא חתימה על אישור מסירה.
- (ד) חשוד רשאי, בתוך 30 ימים מיום קבלת ההודעה, לפנות בכתב לרשות התביעה כאמור בסעיף קטן (ב), בבקשה מנומקת, להימנע מהגשת כתב אישום, או מהגשת כתב אישום בעבירה פלופנית; פרקליט המדינה, פרקליט המחוז, ראש יחידת התביעות או מי שהם הסמיכו לכך, לפי הענין, רשאים להאריך את המועד האמור.
- (ה) החליט פרקליט מחוז או ראש יחידת התביעות, לפי הענין, מטעמים שירשמו, כי הנסיבות מצדיקות זאת, רשאי הוא להגיש כתב אישום, בטרם חלפו 30 הימים ואף בטרם פנה החשוד כאמור בסעיף קטן (ד).
- (ו) אין בהוראות סעיף זה כדי לשנות מהוראות סעיף 74.

(ז) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על מי שבעת העברת חומר החקירה היה נתון במעצר, והוגש נגדו כתב אישום בתקופת מעצרו.

(ח) הוראות החוק לתיקון סדרי המנהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958, לא יחולו לענין סעיף זה, ואולם תינתן לחשוד הודעה בכתב על החלטת רשות התביעה בהקדם האפשרי ורשאית רשות התביעה להזמין את החשוד להציג בפניה את טיעוניה בעל פה.

(ט) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע סוגי פשעים שלגביהם לא יחולו הוראות סעיף קטן (א).

חריגים לזכות השימוע

כפי שבוודאי הבחנתם הוראת החוק מוציאה מגדר תחולת חובת היידוע את מי שבעת העברת חומר החקירה היה נתון במעצר וכתב האישום הוגש בעת מעצרו. לעומת זאת, באשר לחשודים אשר מצויים במעצר חובת היידוע עדיין מוטלת על התביעה להודיע לאותו חשוד על העברת חומר החקירה לרשותה. נוסף על כך, אין חובת יידוע בעבירות אלימות במשפחה.

על חשיבותה של הזכות לשימוע

זכות השימוע הפכה לזכות יסוד במשפט הישראלי ונמנית עם עקרונות הצדק הטבעי ואין היא מוגבלת רק לנסיבות שמפורטות בסעיף 60א. לחסד"פ שעל פיו בחר המחוקק להעניק זכות שימוע חקוקה בעבירה מסוג פשע, אך לא פסל לקיים זכות שימוע בעבירות עוון או חטא. די אם נפנה לדברי ההסבר להצעת החוק, שנועדה להוסיף את סעיף 60א. לחסד"פ שם נאמר כך: "עצם ההחלטה על העמדת אדם לדין ובעיקר כאשר מדובר בעבירות המוגדרות כחמורות, ההחלטה היא רבת משמעות. בחברה שבה אנו חיים די בכתב אישום, לבטח בעבירות חמורות, כדי לפגוע פגיעה קשה בנאשם. מסיבה זו מוצדק להעניק את זכות השימוע למי שמרגע ההכרעה בעניינו ישתנה מעמדו בציבור".

מה קורה במקרים בהם לא קוימה חובת השימוע?

כתב אישום שהוגש תוך הפרת זכות השימוע הינו בטל מעיקרו, משום שהוגש בחוסר סמכות, שכן הסמכות להגיש כתב אישום מתגבשת רק לאחר עריכת שימוע. לא בכדי הבהיר בית המשפט העליון בצורה הברורה והנחרצת ביותר עד כה, כי יש להקפיד היטב על זכותו של חשוד לשימוע לפני הגשת כתב אישום נגדו באומרו כך: "**ניתן לומר, שאין לכם החלטה בדבר הגשת כתב אישום כל עוד לא נערך שימוע - שאם לא תאמרו כן, יש בכך הקדמת אחרית לראשית**" (ראו את דברי כב' השופט ריבלין בבג"צ 1400/06 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ממלא מקום ראש הממשלה).

מכאן, כי כאשר לא נערך שימוע, מבלי שהתקיימו הסייגים שנקבעו, אזי יוכל הנאשם להעלות טענה מקדמית לפי סעיף 149(3) לחסד"פ, דהיינו לטעון כי כתב האישום הינו פסול ולבקש להכריז על בטלותו.

יתרה מכך, גם אם התביעה תדרוש להשאיר את כתב האישום תלוי ועומד עד לעריכת שימוע, דהיינו לערוך את השימוע בדיעבד, הדבר לא יועיל לה וזאת משום שהדבר מנוגד לרציונאל העומד בשימוע מלכתחילה - שהתביעה תשמע את טענות הנאשם "בנפש חפצה" טרם הגשת כתב אישום בעניינו.

ייתכנו מצבים בהם הנאשם לא יידרש להמתין להזדמנות בה התביעה הפרה את חובתה לערוך שימוע כדי למצות את זכות השימוע. הוא יוכל להקדים תרופה למכה, וכבר בשלב הטבעי, עובר להגשת כתב האישום, לפנות לתביעה ולבקש כי ייערך שימוע בעניינו, כדי לשכנעה שלא להגיש כתב אישום ולמצער להסתפק בכתב אישום בעבירה פחות חמורה.

מה לא נכלל במסגרת זכות השימוע?

חשוד שבחר בזכות השתיקה לגבי שאלות עובדתיות שהוצגו לו בחקירתו, אינו רשאי להציג עובדות אלה במהלך השימוע. בזמן השימוע אין חובה להציג לחשוד את חומר הראיות שבידי התביעה, שכן חובה כזו נוצרת עם הגשת כתב האישום בלבד.

איך עליך לנהוג בזמן השימוע?

בהליך השימוע עצמו יש להתנהל בחכמה ולא בפזיזות בהעלאת טענות היכולות, בסופו של יום, להביא להגשת כתב אישום תוך כדי "סגירת חורים" מצד הפרקליטות בהתאם לטיעונים שנאמרו בשימוע. כמו כן, חשוב להבין כי ייתכנו מצבים בהם אין כלל מקום לקיים את השימוע, שכן חשיפת קו הגנה או ראיות הגנה כבר בשלב זה יכולה לעיתים להזיק לחשוד בהמשכו של ההליך.

החלטת התביעה כיצד לנהוג בתיק נגד אדם לאחר הליך השימוע

לאחר השימוע התביעה רשאית להורות למשטרה להוסיף ולחקור או לנהוג באחת מן האפשרויות הבאות:

1. **להעמיד את החשוד לדין פלילי** - כלומר, להגיש כתב אישום נגד החשוד לאור העובדה שיש בחומר החקירה "ראיות מספיקות" לאישום פלילי. במצב זה, כתב האישום יוגש על-ידי התביעה לבית המשפט המוסמך מקומית ועניינית לדון באותה עבירה.

2. **להחליט על גניזת התיק הפלילי** באחת מן העילות הבאות:

א. היעדר אשמה פלילית - סגירת תיק פלילי בעילה זו מתאפשרת במצבים בהם אין כל ראיה הקושרת את החשוד לביצועה של עבירה, באופן שלא ניתן לייחס לו כל "אשמה". תיק שנסגר בשל חוסר אשמה, יימחק מרישומי המשטרה לחלוטין.

ב. היעדר ראיות מספיקות - סגירת תיק פלילי בעילה זו מתקיים כאשר אין בידי התביעה חומר ראיות אשר סביר שיביא להרשעת אדם בעבירה מסוימת.

ג. היעדר עניין לציבור / נסיבות העניין אינן מצדיקות המשך חקירה או העמדה לדין: סגירת תיק פלילי בעילה זו מתאפשרת במצבים בהם התביעה מגיעה לקביעה ערכית כי אין תועלת ציבורית בהעמדה לדין. ככלל, מדובר במצבים בהם אכן קיימות ראיות המצביעות כי החשוד ביצע את העבירות המיוחסות לו, אולם האינטרס הציבורי שבאי העמדה לדין גובר בנסיבות העניין. במסגרת עילה זו מובאים שיקולים רבים כגון: חומרת העבירה והנזק החברתי הנגרם ממנה, החשוד ונסיבותיו (גילו, מצב בריאותו, עברו הפלילי ואפשרות שיקומו), עמדתו של קורבן העבירה והאינטרסים של המדינה (אינטרסים מדיניים, חברתיים וביטחוניים).

בהקשר זה יוער, כי פרקליטות המדינה פרסמה לאחרונה הנחיה חדשה שמטרתה להסדיר את הודעת האזהרה או ההבהרה לחשוד שהתיק נגדו נסגר. מטרת ההנחיה היא להתוות את מדיניות התביעה בעניין השיקולים לאזהרת חשוד לאחר שהוחלט לסגור נגדו את התיק, או למתן הבהרה אודות פליליות מעשה מסוים. ההנחיה עשויה לכלול אזהרה לחשוד כי באם יתקבלו תלונות נוספות או יעלו חשדות נוספים נגדו בעתיד, בקשר לעניינים דומים, התביעה רשאית תהא להעמידו לדין פלילי בגין אותם חשדות ואף לשקול לפתוח את התיק שנסגר מחדש ולצרפו להליך המתנהל.

3. **לסגור את התיק הפלילי בהסדר מותנה** - תיקון מספר 66 לחוק סדר הדין הפלילי קובע הסדר חדש בשם סגירת תיק מותנית המאפשר לרשויות התביעה, בתנאים מסוימים, לסגור תיק פלילי נגד אדם שנמצאו נגדו מספיק ראיות המאפשרות את העמדתו לדין בעבירות עוון או חטא, זאת בתמורה להודייתו והתחייבותו לשלם פיצוי ו/או לעמוד בפיקוח שירות המבחן ו/או להימנע מביצוע עבירה בעתיד. הסדר זה מעשיר הלכה למעשה את "ארגז הכלים" העומד לרשות התביעה, ומאפשר התאמה טובה יותר בין חומרת העבירה

22/01/2022

077-5006206

052-6885006

מכתב יידוע לחשוד

ונסיבות ביצועה לבין חומרת התגובה החברתית המופעלת נגד העבריון.

קיבלת מכתב יידוע לחשוד - מה עליך לעשות עכשיו?

זכור, כי מרגע קבלת מכתב היידוע עומדים לרשותך 30 ימים בלבד לפנות לרשויות התביעה בניסיון להימנע מהגשת כתב אישום כנגדך. ישנה חשיבות מכרעת להיעזר בשירותיו של עורך דין פלילי מנוסה במסגרת הליך השימוע. עורך הדין יוכל לסייע לך להבין האם המקרה הספציפי שלך ראוי ויכול להסתיים ללא העמדה לדין פלילי. במידה והתשובה לכך הינה חיובית - הרי שעל עורך הדין לשאת ולתת בשמך מול נציגי התביעה על מנת ולהגיע לתוצאה המשפטית הטובה ביותר עבורך. הליך זה מהווה כלי חשוב בניסיון להימנע מהעמדתך לדין פלילי - אל תזלזלו בו.

לפיכך, נוכח חשיבותה הרבה של הזכות לשימוע ונוכח ההשלכות מרחיקות הלכת שעשויות להיות לפגיעה בזכות זו על המשך ניהול ההליך הפלילי נגדך ובכך על עתידיך, עליך להתייחס להליך השימוע בכובד ראש ולהיוועץ בהקדם בעורך דין פלילי באשר לאפשרויות השונות העומדות בפניך. באפשרותך ליצור עימנו קשר בכל שעה בטלפון **052-6885006** או באמצעות הטופס המקוון [באתר](#).